

PROPRIETAR-DIRECTOR

AUGUSTIN POPA

Redacția și administrația
BLAJ, JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

Conform regulamen. de aplicare a tarifului comercial, categoria V.

Unitatea

REDACTOR

DUMITRU NEDA

Foale Inscrise în Registrul de
Publicații al Trib. Târnava-Mică
sub Nr. 2—1938.

ABONAMENTE

Pe un an . . . 300 Lei
Pe 6 luni . . . 180 Lei
Pentru străinătate 900 Lei**Foale bisericicească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă**

Papa Pius al XII-lea

De aproape două mii de ani de când Hristos a încredințat spre cărmuire Biserica Sa lui Petru și urmașilor săi pe scaunul apostolic al Romei, Ea încă n'a cunoscut până astăzi înfrângere, deși a trecut prin mari primejdii, căci la cârma Ei au stăt oameni destoinici, cari cu asistența vădită a Spiritului Sfânt și cu ajutorul particular al Mirelui Bisericii, au știut să o conducă nevătămată printre talazurile agitate ale acestei vieți.

E drept că în lunga serie a Papilor au fost unii foarte huliti, împotriva cărora dușmanii credinței au debitat fel și fel de acuze, anele cu aparență de adevăr. Nici unul dintre ei nu poate fi acuzat însă că și-ar fi neglijat datorințele de Cap al Bisericii, periclitând tezaurul creștinătății sau adevărurile moralei. Cele mai multe acuze privesc viața lor particulară. Însă și aci, istoria nepărtinitoare pe zi ce trece le dovedește, pe cele mai multe, a fi scornituri tendențioase, născocite pentru a discredita Biserica lui Hristos!

În ultimele decenii, când societatea a trecut prin foarte mari crize, ce și-au avut repercusiunea lor și în Biserică, la cârma Bisericii au stat unii dintre cei mai mari papi, pe care i-a cunoscut istoria. Ajunge să amintim pe marele Pius al XI-lea, atât de venerat de fiilii săi sufletești și atât de stimat de toată lumea, fără deosebire de credință, iar în zilele acestea de nesiguranță totală pe Pius al XII-lea care de patru ani poartă grija Bisericii lui Hristos și a întregii omeniri.

Mare, gigantică a fost figura lui Pius al XI-lea și pierderea lui se credea ireparabilă. Însă tot așa de mare se delineaază tot mai clar figura angelică a lui Pius al XII-lea, și încrederea pe care creștinătatea și omenirea întregă a pus-o în El nu se desminte, ci se afirmă din ceas în ceas. Căci de când Providența l-a pus în locul cel mai de frunte din această lume pământească, El n'a încetat să se facă tuturor toate, împărțind toate durerile fiilor Săi, căutând să le aline suferința și să le ridice moralul cu speranța zilelor mai bune ce vor veni. — Zilele grele prin care trecem de câțiva ani încoace sunt cele mai frumoase pagini ale papalității. Poate nici când omenirea în suferință n'a privit cu mai multă încredere spre Scaunul apostolic al Romei, care va avea cuvânt decisiv în noua ordine care va urma din acest măcel. S'au prăbușit imperii, s'au sfărâmat coroane: Un singur imperiu și o singură coroană strălucește tot mai tare: Imperiul lui Hristos și coroana papală, pe care astăzi o poartă Pius XII.

Acum, când Pius al XII-lea începe un nou an de muncă neobosită pentru binele omenirii, noi, fiii Săi, mândri de cinstea și de respectul pe care i-le arată lumea întregă, dorim din tot sufletul: Intru mulți ani, Sfinte Părinte!

Ioan Vesa

Preocupări Agriste

Deodată cu primăvara, învie pretutindeni organizațiile „Agrului”. Ne place să credem, că miracolul nu este rezultatul exclusiv al ordinului dat de către conducerea Bisericii, ci se datorește în bună parte însuflețirii spontane pentru o cauză de imediată necesitate bisericicească și națională.

Oricum, fenomenul trebuie salutat cu bucurie. Iluzii să nu ne facem însă. El nu va da roade decât în măsura strictă a perseverenței noastre. Înțelegem: statornicie în activitate. Fiindcă pentru organisme, a fi însemnează a activa. Lipsa activității este egală cu moartea.

Subliniem cu asprime această condițiune esențială, fiindcă ne cunoaștem neamul. Românul se aprinde și se încântă ușor, e capabil de acte eroice momentane câte vrei; îi lipsește însă tenacitatea. — Așadar, unitățile agriste, înalte sau înființate acum, trebuie să muncească fără întrerere, să aibă toată vremea probleme de rezolvat, program precis de realizat; altfel, păcat de energia pierdută cu înjgheburile lor.

Câmpul de acțiune ce le stă în față este imens. Hotarele sunt indicate în Statute. Câteva obiective concrete binevenite se precizează în Cerculara dată în cauză de I. P. S. Sa Valeriu Traian, administratorul apostolic al arhidiecezei. De altfel, în multe parohii nici nu e vorba de un început nou, ci doar de continuarea vechiului drum și program.

Pe unii dintre confrăți pare însă a-i încurca tocmai prea marea întindere a câmpului de muncă. Nu știu de unde să înceapă și căror chestiuni să le dea preferință. Pe aceștia îi stătuim să privească cu un ochiu necazul cel mare al zilei, cu celalalt primejdii, și mai mari poate, ale viitorului apropiat, și vor înțelege îndată ce au de făcut. Agrul fiind organ complementar al pastorației, o participare directă și a mirenilor la apostolatul credinței, îmbrățișează, întocmai ca Biserica însăși, omul și societatea întregă, cu toată problematica lor eternă și vremelnică; își va concentra însă grijile și strădaniile asupra acelorora dintre mizeriile și țintele umane care sunt mai imediat necesare.

Pentru astăzi, problema cea dintâi și cea mai grea a sufletului creștin este să învețe a accepta și a purta creștinește războiul cu ororile și durerile lui; a-și face întreaga datorie față de neam și față de aproapele necăjit; a lupta fără a uri și a birui rugându-ne lui Dumnezeu pentru o pace dreaptă.

Împreună cu neamul, Biserica noastră unită cu Roma se găsește la o grea răscruce a istoriei sale. Mai necesară neamului decât oricând în trecut, ea este isbită totuși neîncetat de valuri potrivnice. — Este datoria

noastră cea mai imperioasă să ne strângem rândurile, și într-o desăvârșită solidaritate să biruim toate adversitățile, în firma covingere că prin aceasta servim în chipul cel mai desăvârșit interesele superioare ale neamului. — Rolul și locul bisericii noastre în viața românismului, în trecut și viitor: iată cealaltă preocupare esențială a organizațiilor agriste.

Războiul se apropie de sfârșit. La granița lui însă începe întunerecul. Nu ieșim la lumină, ci ne înfundăm în noaptea necunoscutului și a nesiguranței. — Cercurile agriste trebuie să țină aprinse candelile credinței pentru aceste ceasuri de încercare. Ele trebuie să fie centre de ordine și de pace, canalizând spre construcție națională energiile descătuseate din chingile disciplinei militare. Orice disordine ar însemna catastrofă; națională și bisericicească.

Va începe apoi marea operă de clădire a lumii celei noi. Cine-și bate astăzi capul cu ea? Și, mai ales, cine vrea cu adevărat o lume dreaptă și bună, o lume a frățietății și a bunăvoinței între singuratici și popoare? Aproape nimeni. Ceice întrețin vorbării goale despre „noua ordine”, se gândesc în realitate cum ar putea perpetua și generaliza una din formele de disordine care ne-au dus la catastrofa de acum. — Biserica singură vede clar în haos. Singur Papa dela Roma vestește o lume cu adevărat nouă, creștină în spiritul și structura ei. — Cine altul, dacă nu „Acțiunea catolică” are misiunea de a transforma în viață socială a Bisericii în curent înaltor d-lume, printr'un apostolat sistematic, priceput și curajos?!

Iată temele și problemele care trebuiesc desbătute în șezătorile cercurilor agriste, în doctrinând pe membri și însulețindu-i pentru aceste id-aluri salvatoare, imprimând tuturor credincioșilor o comunitate de gândire și o solidaritate de simțire pe care să ne putem bizui în mijlocul furtunii.

Și nici asta nu ajunge. Mirenia Agrului, ca și a întregii Acțiuni Catolice, este de a forma conducători, de a selecționa și a pregăti elitele, singurele care pot da un ajutor efectiv apostolatului bisericesc. Din mulțime vor trebui aleși deci de pe acum cei mai destoinici, cei mai entusiaști. Ei să fie adevărații membri activi ai Agrului, — toți ceilalți fiind socotiți numai ajutători sau aderenți — cari se vor pregăti și educa în chip deosebit pentru misiunea lor.

Este ușor de ghicit cine trebuie să fie spiritus rector, motorul și îndrumătorul acestei acțiuni vaste și metodice. Mireni nu devin apostoli, decât în măsura în care au fost ei înșiși apostolizați prin preot!

Papa Pius XII. Numărul de azi al *Curentul-UI* aduce, la loc de frunte, un luminat articol despre „Papa Pius al XII-lea”, din penna d. *George Sârcea*. Reținem și noi rândurile ce urmează:

[..] „Odată cu firicelul de fum ce vestește Romei alegerea noului Papă, omenirea s'a întrebat dacă Pius al XII-lea poate el singur să taie nodul gordian al teribilei probleme care amenința în acea primăvară să transforme lumea într'un iad de patimi și ambiții neîngrădite? Catolicismul părăsise de mult răcoarea chiliilor din Umbria, atmosfera de înaltă intelectualitate a bibliotecilor romane. Cardinalul Pacelli fusese prețuit el însuși pentru spinoasa carieră diplomatică și anii petrecuți la Viena, München și Berlin îi ascuțiseră intuiția politică, îi înlesniră o întinsă informație socială. După misiunile îndeplinite la Varșovia, în Statele Unite, unde avea să lase urme de neșters prin limpezimea și vîgurosul său intelectualism, Cardinalul Pacelli a fost chemat în Noembrie 1934 la Roma, ca succesor al lui Gasparri, în demnitatea de secretar al Vaticanului.

Acolo și-a desăvârșit apoi acel sentiment precis al esențialului, care face din toate cuvântările sale discursuri de o mare valoare politică. Omenia, mila, dreptatea sufletului său i-au câștigat un prestigiu, cum n'au avut decât foarte puțini din cei două sute șazeci și unu de locuitori ai Scaunului Apostolic al lui Petru. În tot ceea ce face și spune, se simte conștiința cacerdoșului și, dincolo de hotarele bine delimitate ale confesiunilor, creștinătatea întreagă recunoaște în Pius al XII-lea un cap spiritual, conducătorul providențial, chemat să împăciuiască, să potolească valurile imensului uragan spiritual.

Istoricul de mâine va fi chemat să surprindă în toată amploarea ei personalitatea cuprinzătoare și profund creștină a acestui Papă unic, pentru care suferința

nu este o întâmplare normală a existenței noastre, ci un viciu de organizare socială. Catolicismul lui Pius al XII-lea are ceva din setea de desăvârșire a anticilor, și în concepția sa, Biserica Romei este centrul sensibil al tuturor manifestațiilor spirituale și sociale. Cuvintele lui deschid întotdeauna luminișuri noi și figura sa hieratică de o mare eleganță morală, amintește de aceea a lui Leo al XIII-lea reformatorul.

Știe cititorul român ce reprezintă Papa Pius al XII-lea în viața tulbure a lumii contemporane?

Catolicismul, religie prin excelență umană, pătrunde în circulația socială, devenind un instrument pentru realizarea unei vieți clădite din valori senine și naturale. Vaticanul merge atât de departe cu admirabilul său practicism, încât intervine în conflictele dintre patroni și salariați, coboară în uzini și fabrici spiritul echității, ameliorează existența nevoiașilor, îndulcește asperitățile din relațiile internaționale, elimină neînțelegerile dintre popoare... „Demnitatea omului — spune undeva Pius al XII-lea — are dreptul la beneficiile materiale ale acestei lumi. Proprietatea particulară constituie temelia vieții pașnice și drepte. Libertatea este un drept inalienabil al individului. Faptul că sclăvia popoarelor este provocată de un capitalism excesiv sau de Stat, nu schimbă întru nimic repercursiunile-i tragice...”

„Cine nu simte aici o aspră critică a comunismului exploator al maselor, cine nu-și dă seama că unul dintre cei mai sinceri, mai neînduplecați aliați ai țărilor care luptă împotriva bolșevismului, sunt catolicismul și prințul său spiritual, Papa Pius al XII-lea?”

— *Să ne gândim la soldații noștri cari luptă pentru patria și credința noastră, pentru viața noastră — să ne gândim la familiile lor nevoiaș.*

Educatorul creștin

Sub acest titlu „L'Osservatore Romano” (13 Febbraio a. c.) publică disertația *Cardinalului A. G. Piazza*, Patriarhului Veneției, ținută în cadrul „Zilelor de studiu”, începute de „Paedagogium”, institut de pe lângă Universitatea Catolică a S. Inimi din Milano, institut întemeiat de Păr. Gemelli, rectorul Universității. În aceste „Zile de studiu” s'a discutat conținutul Școlii educative.

Spicim câteva idei din cuvântarea Purpuratului Roman, idei a căror actualitate este mai mult decât evidentă. La început face deosebirea între educatorul creștin și catehet. Nu sunt același lucru și ar fi prea puțin ca educația să se res-trângă la acea oră de religie săptămânală.

Considerăm educatorul creștin sub două laturi: teoretică și practică. Sub cea teoretică, acela se poate numi cu drept cuvânt *educator creștin*, care posedă din patrimoniul creștin inspirații și principii, însușiri necesare pentru activitatea educativă. Căci munca depusă pe tărâmul acesta e știință și artă în același timp, în mai mult, e știința științelor și arta artelor. În mod practic, acela e un bun educator creștin, care reușește să formeze pe elevii săi în conformitate cu exigențele creștine, formându-le inteligența și voința conștiința și caracterul. Într'un cuvânt formând o *personalitate creștină*. O legătură sine qua non unește aceste două laturi: nu e un bun educator acela căruia îi lipsesc principii clare și sănătoase, nici acela care nu le știe aplica efectiv în școală.

Trist și adevărat este, că opera educatorului poate fi păgubită de anumite influențe nesănătoase ale mediului, de tovărășii rele, indiferentism în familie, neînțelegeri între părinți, etc. Însă când educatorul este mulțumit în adâncul conștiinței sale de îndeplinirea misiunii sale

FOIȚA „UNIRII”

Fratele lui Ion

*Il văd și-acum, când lung mă duce gândul
Spre cel ce l-am zărit trecând aseară,
În fața ochilor, desprins din rândul
Atâtor dârji, apărători de țară.*

*Pe fața-i aspră, l-a nsemnat destinul,
În brazdele ce fruntea-i larg'o' tae,
De suferinți mult îndurate plinul
Topit, în calda inimii văpae.*

*În cărje, schilodit, așa sârmanul,
Încearcă pătımirea să și-o ducă,
Că și-a lăsat în luptă cu dușmanul
Pictorul lui, în stea cea calmucă.*

*În colțul gurii, zâmbetu-i îngheață,
În semția feții 'ncremenite,
Primind porunci de dincolo de viață...
E un sol rămas... al jertfelor primite.*

*Larg pieptu-i strălucind de decorații,
E bogăția lui, i-e tot avutul,
Citești pe el, tot ce-am făcut soldații,
De când sorbiră'n buza puștii Prutul!*

*Și trece-așa, erou din altă lume,
Din glia țării, fără preț, răsad,
Un frate bun, un frate fără nume
Al lui Ion... cel mort, la Stallgrad!*

S. Doru

Un „Larousse” românesc

Spunea cineva că pentru a putea face o recenzie cu folos unei cărți, e necesar ca recenzentul să cunoască, în domeniul respectiv, dacă nu mai mult cel puțin cât autorul.

În cazul de față desigur că nu mă pot declara ca atare; cu toate acestea îndrăznesc să scriu câteva rânduri despre „*Dicționarul Limbii românești*” al d. *August Scriban*.

O fac aceasta însă, fără vre-o pretenție de-a pune în cântar opera și de-ai verifica aparatul ei științific. Nu. Vreau doar să scot în evidență faptul apariției acestui dicționar, precum și ca să arăt justul și obiectivul fel de-a vedea, de-a explica, unele cuvinte; explicații, cari trădează sănătoasa și înalta cultură a autorului.

Anul trecut, mi-a căzut în mână un dicționar intitulat: „*Cel mai nou dicționar de buzunar*”. Răsfoindu-l între, altele am găsit și următoarea explicație: *francmasonerie = societate secretă de cultură și de binefacere, fondată cum se crede la 1717 în Londra în sânul corporației zidarilor. Acum există pe întregul glob pământesc peste 12.000 logi (grupe, subsocități, filiale) francmasonice.*

În același sens l-am găsit explicat cuvântul și la *Șăineanu*, care are multe explicații de felul acesta ca: *maslu = ungerea mortului cu sfântul mir.*

Botez = una din cele 7 taine a bisericii

creștine, menită a șterge păcatul strămoșilor prin cufundare în apă sfințită!

Care creștin, catolic sau ortodox, nu rămâne întrebător la niște explicații de felul acesta?

Se simția, prin urmare, necesitatea unui dicționar mai serios, mai complet, care să privească și să prezinte lucrurile așa cum sunt și acest dicționar l-a scris d. *August Scriban*. (*Dicționarul Limbii românești*, — Institutul de Arte Grafice „Presa Bună” Iași, 1939 —).

Spre deosebire de dicționarele de până aci, acesta este cel mai bogat (1447 pagini) și în același timp cel mai autentic în explicații.

Iată câteva exemple: *francmasonerie = f. (fr. franc-maçonnerie) o societate secretă condusă de jidani, răspândită în toată lume și ai cărei membri se recunosc după anumite semne... [..] „Pentru mai multe amănunțite vezi cartea *La Franc-maçonnerie, Secte juive nées du Talmud*, scrisă de I. Bertrand, Paris 1908, librăria Bloud, rue Madame”, și care rezumă francmasonia în următoarele cuvinte: *Moarte bisericii și civilizațiunii moderne = fotosul havrei.**

„*Maslu = unul din cele 7 mistere bisericești, ceremonia ungerii cu mir a unui bolnav de moarte*” (nu a unui mort, cum zice *Șăineanu*).

„*Ortodox = (În opoz. cu catolic): biserica ortodoxă. Cel ce se ține de ortodoxie drept credincios. Adv. în mod ortodox.*”

nobile, poate fi într'adevăr socotit ca un mare binefăcător al Tinerimii, al Religiei și al Patriei.

Bineînțeles că educatorul să nu jeneze întru nimic principiile religioase ale elevului, de aceea Biserica Catolică caută ca prin Concordatele sale, cu diferitele state, să i-se dea posibilitatea și totodată garanția de a da fiilor săi educatori creștini catolici.

Darurile pe cari trebuie să-le însușească un educator creștin, Cardinalul Piazza le rezumă la trei: să fie conștiu de misiunea sa, să fie bine pregătit și să aibă acel dar de a-se apropia de suflete.

Educatorul trebuie să fie conștiu de misiunea sa înaltă, delicată, grea dar bogată în roade. Papa Pius XI, care se lauda cu titlul de dascăl spunea: „dascălii sunt sculptori, modelatori și făuritori de suflete”; căci „ce e un pictor, un sculptor? Fie ei chiar cei mai geniali, ce sunt în comparație cu un dascăl? Cei dintâi lucrează o materie, cel din urmă lucrează un suflet”.

Educator bine pregătit pentru marea misiune ce i-se încredințează și pentru care se simte chemat. Educatorii nu-se improvizează, și pentru un educator creștin nu ajunge o oareșcare pedagogie, ci aceea e dată de știința iluminată de credință. Această pregătire pedagogică se completează în trei câmpuri: a) cunoașterea tineretului. O cunoaștere nu numai psihologică ci și supranaturală, concretă și adaptată la fiecare individ în parte. Nu e de ajuns să constatăm că un elev are apucături rele sau nu învață, ci trebuie să ne trudim să cunoaștem cauzele — foarte profunde — care provoacă anumite crize sufletești și după puteri să le înlăturăm, să le atenuăm. Să ne apropiem de sufletul elevului și să-i inspirăm încrederea în ajutorul Celui de Sus și dragostea pentru o viață onestă. b) Cunoașterea elemente-

lor educative: legea morală, dogmele, influențele externe care joacă un rol important în educație și un criteriu de a judeca literatura, cinematograful și teatrul. c) Cunoașterea metodelor educative, și anume adevărata „artă a educației”. Insfârșit un educator creștin trebuie să știe să convingă, să fascineze cu vorba, cu privirea și mai ales cu exemplul. O mare decepție morală suferă tânărul când da-călul său „predică apă și bea vin”. Această contradicție între ideile și faptele educatorului provoacă pierderea autorității sale asupra elevilor. Însă de această putere de a fascina nu trebuie să abuzeze, ținându-se seamă de vechiul proverb: „Maxima debetur puero reverentia”, și mai ales să se ferească de sminteală”.

Această forță de persuasiune a educatorului, mai mult decât un dar natural, este prestigiul ce-l câștigă prin personalitatea sa întreagă, prin iubirea sa desinteresată răbdătoare, prin comportarea sa delicată de părinte.

Biserica își rezervă dreptul — divin de altfel — de a educa individul și societatea creștinește. Primele școli au luat naștere în umbra mănăstirilor, iar între sălbateci misionarul e acela care împărtășește primele elemente ale culturii. Biserica își asumă acest drept ca mamă bună care are misiunea de a învăța, de-a sfînti și de a conduce pe oameni spre scopul ultim. Deci acela se poate numi un bun educator creștin care ține cea mai strânsă legătură cu biserica lui Hristos, care „unus est magister vester: Christus”, concludă Card. Piazza.

Cu același fel de preocupări educative s'a desfășurat în luna trecută în capitala Spaniei, *Săptămâna XI-a de Educație Națională* organizată de Asociația „Prietenii Învățământului”. S'au discutat aci diferite probleme din domeniul educației, luând cuvântul Arhiepiscopul Primat al Spaniei, Președintele Acțiunii Catolice și alte personalități de seamă din lumea catolică spaniolă.

De încheiere Arhiepiscopul de Toledo Mons. Pla y Deniel face o analiză a principalelor puncte a Enciclicei „*Divini illius*” a Papei Pius XI. Fiindcă educația e o operă eminentă socială și fiindcă intră în datoriile Bisericii, ca Mamă a credincioșilor săi, aceasta se nizește ca să stabilească o legătură și cooperare armonioasă între Ea (Biserica), Familie și Stat. Cooperarea acestor organisme este mai mult decât necesară pentru scopul supranatural al educației.

Discutarea acestor importante chestiuni vitale pentru Biserică și Națiune, în marile centre catolice din Apus, formarea de întruniri sub prezidiul Marilor Arhieri, ca „*Paedagogium*”, Institutul care se ocupă numai cu probleme educative și ca cea dela Madrid, ar trebui să fie un imbold ca și la noi studierea acestor lucruri și împărtășirea de idei de această natură, să aibă un caracter public prin cărți, ziare, reviste și întruniri, unde să se discute cât mai profund marele și adevăratul cod al educației, care este Enciclica „*Divini illius*”. Aceasta pentru că și tineretul nostru școlar să fie pătruns de bunul simț, de respect, de simțul datoriei, de practicarea virtuților naturale și supranaturale din proprie convingere și nu numai atunci când este supravegheat, de îndeplinirea misiunii încredințate cu con-

știnciozitate, de gingașul simț al limitei permisului și nepermisului și de evitarea din toate puterile a răului fizic și moral. *Fac bonum, vita malum*. Lucruri foarte necesare pentru generația noastră de războiu.

Traian Bălan

De Bunaves tire — o veste bună pentru Reuniunile noastre de femei. Le-o trimite prezidenta generală a „Uniunii”, dna *Livia R. Bolla*, într'o scrisoare caldă, animată toată de suflul înalt al credinței și înțelepciunii creștine. Un mic program de activitate multilaterală, legată toată de semnificația praznicului cu care începe mântuirea omenirii.

Sărbătoare a castității imaculate, ea este totodată și începutul familiei creștine, simbol și exemplu de viață atât pentru tineret cât și pentru mamele cinstite, care vor primi cu drag vestea noiei vieți ce au zămislit, rostind totdeauna, cu Maria: „Fie mie după voia lui Dumnezeu”. — Copiii sunt suprema menire a mamei. Prin aceasta împlinesc și întâia datorie a lor către neam. Totuși, vremile excepționale de acum, le mai cer și alte jertfe, altă activitate. *Rugăciune multă și caldă*, înainte de toate; pentru frații robiți, și pentru cei de pe câmpiile morții.

Mântuitorul se face om pentru mântuirea tuturor, fără deosebire de rasă, de limbă sau de stare socială. — „Creștine, când vom privi și noi pe toți semenii noștri ca frați întru Dumnezeu, și cu dragoste de frate și de soră ne va dura orice durere sau nenorocire a lor?” Iată o nouă perspectivă de activitate pentru Reuniuni: imensul câmp al *carității*, care așteaptă muncă și jertfă excepțională.

„Iată, dragi surori, câteva gânduri”, — rezumate scurt și sec, — pe care Prezidenta voastră a dorit să vi le împărtășească cu prilejul acestui praznic. „Lăsați-le să străbătă în adâncul sufletului vostru unde, de bună seamă, vor găsi răsunetul dorit”.

„Ali more”

de pr. Aurel Jidavu

„Ali more, ali
Ce-ți more ce...”

Cine nu a auzit aceste strigăte în satele românești în seara prinderii postului mare? Viersuri scandate mai mult sau mai puțin clar, plutesc peste satul lungit la poalele muntelui și adâncit în noaptea cu aer de primăvară. Pe crestele dealurilor din jur, se înalță flăcări, iar în mâinile flăcăilor rotesc torțe aprinse cari împoașcă limbi de foc spre cer. Pentru un străin, această priveliște „a dealurilor aprinse” e înfricoșătoare. Pentru cei de aici e o bucurie. La vederea primelor flăcări, se deschid ferestrele, bătrânii ies pe prispe și-și ascut urechile. Curiozitatea e mare pentru toți, dar mai ales pentru fete și feciori. De acolo de pe vârful dealurilor se va rosti publice greșala și păcatul lui cutare ori cutare. Și vai de fetele ori băieții mai ușurateci ori de care nu se prinde hărnicia! Ironia, sarcasmul, biciuirile morale ale folklorului sunt foarte usturătoare.

Am întrebat pe unii dintre „manifestanți” ce însemnează aceea „ali more” (căci ei așa scriu și pronunță), dar toți

„Creștinii ortodocși au început a nu mai recunoaște autoritatea papii la 858 supt patriarhul Fotiu din Constantinopol. Schisma deplină s'a făcut la 1054. La 1700 o parte din Românii din Transilvania (uniți) s'au supus din nou papii (și bine au făcut), admitând existența purgatorului, dar păstrându-și formele exterioare ale cultului oriental și limba românească în oficiu în locul limbii latine”. (pag. 912).

Ceea ce nu place însă în acest dicționar este întrebuițarea ortogratiei fonetice în sensul că serie: „dicționarul” și nu „dicționarul”, — „scopul dicționarului” și nu „scopul dicționarului” cum de fapt serie și vorbește lumea românească.

Totuși, peste aceste mici inconveniente de formă, se cavine să cunoască toți românii ce mărturisește d. August Scriban în „Precuvântare”: „Dintre Români, eu sunt singurul care fără subvențiune, ci îndemnat numai de un adânc cult al patriei, am terminat un dicționar de acest fel! „Primească-l patria ca un omagiu al iubirii pe care i-o păstrez”... [...] „Fiecare Român să știe cine e! Să știe că face parte din marele neam al Romanilor și că nu se poate arăta demn de acest nume decât prin muncă temeinică, disciplină, economie și seriozitate”. (Precuvântare pag. 18).

Iată un om și o carte ce ne amintesc de un Gheorghe Șincai, Petru Maior sau Timotei Cipariu.

Petru Anca

mi-au descris numai obiceiul de a se sui pe deal și a satiriza fetele și feciorii. Ce însemnează cuvântul „ali more“, nimeni nu mai știe. După toate probabilitățile, el ar trebui scris „alii mores“ = alte obiceiuri, o explicație și etimologică și și logică.

E explicație logică, fiindcă creștinii adevărați cu această seară începem „alte obiceiuri“, — altă viață, viața postului auster nu numai în ce privește alimentația, dar mai ales o schimbare a moravurilor. Este semnul de alarmă că, odată cu postul care începe, cei cu obiceiurile rele, trebuie să și le schimbe; că viața morală trebuie să fie alta în tot decursul pasesimilor. Așa a fost înțeles rostul postului la începuturile lui: o *trăire spirituală nouă*, diferită de cea până acum, iar pentru a o accentua, s'a adaus însăși schimbarea regimului alimentar. De altfel, ele se ajută și se completează minunat, ceea ce confirmă chiar și medicina.

O altă cauză a acestui obicei de a striga în ajunul postului, e și următoarea. Dela Botezul Domnului și până la prinderea postului, viața la țară își are farmecele ei; tinerii își au convenirile lor: șezători, jocuri, hore. În post, toate acestea se sistază. Deci în locul obiceiurilor dela șezători, jocuri și hore, trebuie să se introducă „ali mores“, acelea ale postului. Și pentru că postul este timpul de penitență, se satirizează moravurile rele ale fetelor și băieților, cu scopul ca în aceste 7 săptămâni să și le schimbe și să facă penitență.

* * *

În concluzie, dacă conținutul acestor cuvinte „ali more“ ne face să cercetăm chiar începuturile postului, apoi proveniența acestor cuvinte de origine latină, în limba română, — cred eu, — e un argument lingvistic în plus, că la Români creștinismul s'a propagat sigur în limba latină; nu putem vorbi însă de formă, întrucât riturile nu erau încă pe deplin fixate.

Știri mărunte

De dragul sufletelor. În zilele de 12—14 Martie c., parohia noastră Buia, păstorită de p. Traian Lincariu, a petrecut cea mai deosebită întremare sufletească. P. canonic dela Blaj Dumitru Neda, în cadrul de misiuni populare, a vestit aci cuvântul Domnului, având mereu biserica tixită de ascultători. La foarte numeroasele spovedanii înregistrate cu acest prilej a fost ajutat de frații întru Hristos: V. Coman-Petiș, Banu-Șalcău; Gărlonja-Șteneș; Aurel Aldea — Mihăileni, Arigore Stino, preot ajutător în Buia și Tr. Lincariu, parohul Buiei. Cuminecarea celor ce s'au mărturisit Duminecă s'a făcut Luni în zori. Lăudat să fie Domnul pentru toate!

Misiuni religioase la Vermeș (eparhia Lugojului). În zilele de 11—14 Martie a. c. fruntașa parohie Vermeș din dieceza Lugojului a trăit momente de curată bucurie sufletească, de impresionantă manifestare de credință și de înnoire spirituală. A avut parte de sf. misiuni populare. Vestitor al cuvântului dumnezeesc a fost p. canonic Ștefan Bălan, delegatul episcopiei de Lugoj, căruia i s'a făcut o frumoasă primire, cu fanfara, din partea Vermeșenilor. Au ajutat la Sf. Spovedanii p. Eugen Suciu din Izgar și preotul local, Ioan Cipu. Fiind bine pregătită de preotul local, care conduce această parohie cu mult zel apostolic de 9 ani, sfintele deprinderi au dat frumoase roade spirituale. Dovadă cele 401 de Sfinte împărtașanii ale credincioșilor din Vermeș, fără a mai socoti încă și cele câteva zeci de împărtașanii ale credincioșilor din Izgar, cari n'au pregetat a alerga la Vermeș, cu această ocazie. Cu acest prilej a avut loc și cununia bise-

ricească a 5 perechi de concubinari. De încheiere a avut loc actul primirii solemne a elevelor în Reunirea Mariană „Regina Darului“.

Sedințele publice ale Astrului—București. Sedința VII (31. I. 43). A vorbit dl Ștefan Pop fost director al Colegiului Național „Sf. Sava“, despre *Aminții din profesorat*, precum și Tertulian Langa, student-filosofie despre *Piedecile Credinței la tineret*. Sedința VIII (7. II. 43). A vorbit dl Gh. Lungulescu dela ziarul Universul despre *Românismul în baza coepțiilor spirituale ale Evului Mediu* și Cosma I. Traian (politehnică) despre *Sensul creștin și național al jertfei românești la Stalingrad*. A urmat disertația lui Sandu Nicolae, Facultatea de Științe, cu titlul: *Propaganda antireligioasă în Rusia Sovietică cu specială privire la tineret*. = Sedința IX (14. II. 43). A conferențiat dl Romulus Dianu, ziarist la Curentul despre *Poziția și rolul internațional al Vaticanului*, precum și P. Mircea Todericiu despre *Ordinea naturală și supranaturală*. Din partea conducerii Astrului au fost prezente totdeauna Dr. Nicolae Popa, președintele Federalei; Mgr. Vladimir Ghika și Pr. Mircea Todericiu, spiritualul Astrului. La ședințe au participat studenți dela școlile din Capitală.

Agru la Iclânzel și Iclandul Mare. Duminecă, în 7 Februarie c., s'a constituit, după sf. liturghie, Agru local în Iclânzelul păstorit de p. Ionel V. Coman. Au vorbit cu acest prilej p. I. V. Coman și d. Ioan Coman, inv. pensionar. După care s'a ales comitetul cu d. Dumitru Iclânzan ca președ. în frunte. — În aceeași zi de Duminecă, după amiază s'a constituit Agrul local în Iclandul Mare, păstorit de p. R. Câmpeanu. S'a ales comitetul și s'au înscris membri, toți cei prezenți, achitând până la unul și taxa de membri.

Locale. Joia ce vine, de prasniciul Bunevestiri, va predica despre Preacurata, în catedrală, p. Dr. Nicolae Lupu, dela Cancelaria Mitropolitană, iar Dumineca viitoare va predica p. Eugen Popa, prof. de teologie, despre canon și restituirea lucrurilor străine (în legătură cu mărturisirea).

„Astra“ la sate. Despărțământul Blaj al „Astrii“ și-a început activitatea socială-culturală din acest an la Tiur, unde, Dumineca trecută, d. Dr. Coriolan Suciu, dir. lic. de băieți „S. Vasile cel Mare“ a vorbit sâtenilor despre „Revoluțiile naționale ale Românilor din Ardeal“, iar d. Victor Rusu a ținut o conferință agricolă. Tot atunci și tot acolo fanfara lic. „Sf. Vasile“, sub conducerea d. Gh. Oprea, a executat câteva marșuri, doine și dansuri naționale, iar elevul C. Juga a declamat o poezie de Coșbuc, și s'a reorganizat cercul cultural al „Astrii“ din Tiur sub președ. p. Silviu Raica, parohul local. — La Căpușul de Câmpie a avut loc o constatare a unui mănunchiu de oameni de bine al cărui rezultat a fost constituirea despărțământului Căpușul de Câmpie al „Astrii“. S'a ales următorul *Comitet*: președinte: Dr. Valer Moldovan, pretor; vice-președinte: Ionel V. Coman, preot și Ct. Ceantea; secretari: Dumitru Sângeorzanu și I. Șontereanu; casier: I. Dobra; controlor: I. Moraru, econom: I. T. banu și membrii: pr. Mateu Mosurea Gh. Pădureanu, Maxim Pop, Gh. Boeriu și dd. St. Togănel și S. Roman.

Neutralitate turcească. La deschiderea Marei Adunări Naționale Turcești, premierul otoman Saracioglu a făcut și o seamă de declarații privind politica externă a Turciei. În legătură cu această cuvântare ziarul suedez *Svenska Pressen* observă (după cum reține agenția „Rador“): Această declarație, spune ziarul, constituie o declarație publică de dragoste pentru Anglia, cu omagii aduse în periculul Britanic și saluturi adresate Statelor Unite. Din această cauză nu se mai poate vorbi de o neutralitate propriu zisă a Turciei. După această „curioasă declarație“, observă ziarul, a devenit din nou actuală poziția Turciei.

Modestie, ori altceva? Agenția Rador, răzimată pe cele susținute de *Associated Press* anunță că generalul *George Marschall* șeful marelui stat major nordamerican, a fost nu în mareșal șef. Dânsul însă a declinat dela sine această cinste pe care nici n'a vânat-o, nici n'a așteptat-o și când i-s'a înmănat a respins-o. Așa se spune.

S'ar potrivi și la noi. De multă vreme, femeile din Lisabona se plâneau de nerușinarea anumitor bărbați cari, pe stradă, în tramvai, în magazine, le copleșeau cu complimente; cu cereri de întâlnire, cu declarații de dragoste. O comunicare oficială interzice acum bărbaților să se mai

adreseze unei femei pe care n'o cunosc și s'o nească chiar sub forma unor complimente adresate frumuseții ei. Contravenienții vor fi amendați pe loc cu 100 escudos.

Telefonul „Unirii“

Am primit abonament de sprijin și expmăm mulțumirile noastre: Stoica Iași, 500 lei; Dr. Vlasa Zanu 500 lei; Florea Arad 500 lei; M. Moldovan București 500 lei; Oficiul parohial Hitiaș 1000 lei; Luca Brad 450 lei; Dr. Fărcășan 500 lei; Dr. Gheorghiușanu Lugoj 400 lei; Betea Reșița 500 lei.

Am primit abonamentul pe 1943: Chira, Arad; Safirescu Beiuș; Borlan, Beiuș; Mureșan, Beiuș; Mănăstirea Bunei vestiri, Sinaia; Nilca Târnăveni; Oficiul parohial Adăncata; G. Dr. Banciu București; Popescu București; Dr. Brate Agnita; Tamaș Holod și pe 1942

Dr. Pop Arad. Am primit 300 lei. Achitat până la 30 VI. 1942.

Muntean Cenadul mare. Primit 900 lei în contul celor 3 abonamente despre cari ne scrieți. Adresa am schimbat-o.

Medveșan Ploiești. Primit 500 lei; din care 350 lei pe 1941 și 1942, iar restul în contul anului 1943.

Mihalca-Dumitrești. Am primit 300 lei, din care sumă 200 lei pe 1942, iar 100 lei în contul anului curent.

Oficiul parohial Hunedoara. Confirmăm primirea sumei de lei 600. Achitat până la 31 XII 1943.

„B“ — Lugoj. Confirmăm primirea sumei de lei 500. Pentru d. I. Certej n'am primit. Gazeta merge.

MITROPOLIA ROMÂNĂ UNITĂ — BLAJ

Nr. 1297—1943.

Concurs

La Liceul român unit de băieți „Sf. Vasile cel Mare“ din Blaj, este vacant postul de doilea de *secretar*.

Cei cari doresc să ocupe acest post, pe lângă condițiile cerute de art. 3 și 58 din Codul funcționarilor publici, trebuie să întrunească și următoarele condiții:

1. Să fie de religie română unită.

2. Să fie absolvent al unei școli superioare.

Cererile însoțite de actele doveditoare se vor înainta până în ziua de 30 Martie c. Consistorului Arhiepiscopesc din Blaj. Cererile cari nu vor fi însoțite de acte, nu vor fi luate în considerare.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 16 Martie 1943.

Episcop de Oradea

Valeriu Traian Frențiu

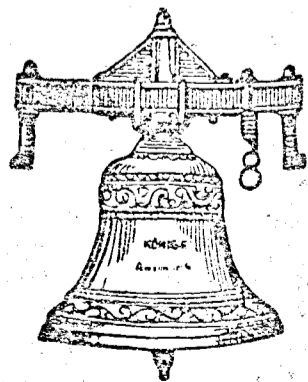
Administrator Apostolic al Arhidiecezei.

FRIDERIC HÖNIG ARAD STRADA BARIȚIU 10—21

Cea mai veche și mai mare turnătorie de copote din România.

Fondată
la anul 1840

La comandă fabrică clopote de orice mărime din cel mai curat bronz pentru clopote, pe lângă garanție mare și cu prefixarea precisă a tonurilor. Invenție proprie licențiată.

Rechizite și s'au une de fier pentru clopote. Motoare electrice pentru clopotit. — Telefon 376.